

Комитетът по правата на детето предупреждава за тежкия физически, емоционален и психологически ефект от пандемията COVID-19 върху децата и призовава държавите да защитават правата на децата

Комитетът по правата на детето изразява загриженост относно положението на децата в световен мащаб, особено тези в ситуация на уязвимост, породена от последиците от пандемията COVID-19. Много деца са сериозно засегнати физически, емоционално и психологически, особено в държави, които са обявили извънредна ситуация и задължителна изолация.

В допълнение към декларацията на десетте договорни органи по правата на човека, Комитетът продължава настоятелно да призовава държавите да зачитат правата на детето при предприемане на мерки за справяне с обществената заплаха за здравето, породена от пандемията COVID-19. По-специално Комитетът призовава държавите да:

1. Вземат предвид здравните, социалните, образователните, икономическите и рекреационните въздействия от пандемията върху правата на детето. Макар първоначално обявени за кратък срок, става ясно, че обявените от държавите извънредни ситуации и/или бедствените положения могат да продължат за по-дълъг период, което води до по-дълъг период на ограничения върху притежаваните човешки права. Комитетът признава, че в кризисни ситуации, международните закони за правата на човека по изключение позволяват мерки, които могат да ограничат упражняването на определени права на човека с цел опазване на общественото здраве. Въпреки това, такива ограничения трябва да се налагат само когато е необходимо, да бъдат пропорционални и сведени до абсолютен минимум. Освен това, признавайки, че пандемията COVID-19 може да има значително и неблагоприятно въздействие върху наличието на финансови ресурси, тези трудности не трябва да се разглеждат като пречка за прилагането на конвенцията. Независимо от това, държавите трябва да гарантират, че мерките срещу пандемията, включително ограничения и решения за разпределяне на ресурси, отразяват най-добрите интереси на детето.

2. Разгледат алтернативни и креативни решения, за да се ползват децата от техните права за почивка, свободно време, отдых и културни и артистични дейности. Такива решения трябва да включват надзиравани дейности на открито поне веднъж на ден, които зачитат етикета за физическо дистанциране и други хигиенни стандарти, както и подходящи за деца културни и артистични дейности по телевизия, радио и онлайн.

3. Да се уверят, че онлайн обучението не задълбочава съществуващите неравенства или замества взаимодействието ученик-учител. Онлайн обучението е креативна алтернатива на ученето в клас, но създава предизвикателства за деца, които имат ограничен или никакъв достъп до технологии или интернет или нямат адекватна родителска подкрепа. Трябва да има алтернативни решения за такива деца, за да се възползват от насоки и подкрепа, предоставяни от учителите.

4. Активират незабавни мерки, за да гарантират, че децата се хранят със засищаща здравословна храна по време на извънредното или бедственото положение, или периодът на изолацията понеже много деца получават единственото си засищащо здравословно хранене чрез програмата за хранене в училище.

5. **Поддържат предоставянето на основни услуги за деца, включително здравеопазване, вода, санитарни услуги и регистрация при раждане.** Въпреки нарастващия натиск върху здравните системи и недостига на ресурси, на децата не трябва да им бъдат отказван достъп до медицински грижи, включително до тестване и потенциална бъдеща ваксина, до свързано и несвързано с COVID-19 медицинско лечение, услуги за психическото им здраве и лечение на вече съществуващи у тях заболявания. Децата също трябва да имат достъп до чиста вода и санитарни съоръжения по време на извънредното или бедственото положение или периодът на изолация. Услугите по регистрация на раждания не трябва да бъдат спирани.

6. **Определят основните услуги за закрила на детето като съществени и да гарантират, че те ще останат функциониращи и достъпни, включително домашни посещения, когато е необходимо, и да предоставят професионални психично-здравни услуги за деца под изолация.** Животът под изолация може да изложи децата на повишено физическо и психологическо насилие у дома или да принуди децата да стоят в домове, които са пренаселени и на които им липсват минимални условия за обитаване. Децата с увреждания и поведенчески проблеми, както и техните семейства, могат да се сблъскат с допълнителни трудности зад затворени врати. Държавите трябва да засилят телефонните и онлайн системи за докладване и насочване, както и дейностите за повишаване на чувствителността и осведомеността чрез телевизионни, радио и онлайн канали. Стратегиите за смекчаване на икономическото и социалното въздействие на пандемията COVID-19 следва също да включват конкретни мерки за защита на децата, особено на живеещите в бедност и на тези, на които им липсва достъп до адекватно жилище.

7. **Защитават децата, чиято уязвимост се увеличава допълнително от необикновените**

обстоятелства, причинени от пандемията. Това включва деца с увреждания; деца, живеещи в бедност; деца в улични ситуации; деца на мигранти, търсещи убежище, бежанци и вътрешно разселени деца; деца от малцинства и коренно население; деца с хронични заболявания, включително ХИВ / СПИН; деца лишени от свобода или затворени в полицейски заключващи съоръжения, затвори, сигурни центрове за грижа, центрове за задържане на мигранти или лагери; и деца, живеещи в институции. Държавите трябва да зачитат правото на всяко дете на недискриминация в своите мерки за справяне с пандемията COVID-19, както и да предприемат целенасочени мерки за защита на деца в уязвими ситуации.

8. **Освободят децата във всички форми на задържане, когато е възможно, и да осигурят на деца, които не могат да бъдат освободени, средства за поддържане на редовен контакт със семействата им.** Много държави са приели мерки за ограничаване на посещенията и възможности за контакт с деца, живеещи в институции или лишени от свобода, включително деца, затворени в полицейски институции, затвори, сигурни центрове, миграционни центрове за задържане или лагери. Макар че тези ограничителни мерки могат да се разглеждат като необходими в краткосрочен план, в рамките на дълъг период те ще имат подчертан отрицателен ефект върху децата. Децата трябва по всяко време да могат да поддържат редовен контакт със семействата си, ако не лично, то чрез електронна комуникация или телефон. Ако периодът на извънредно или бедствено положение или държавното разпореждане за изолация се удължи, трябва да се обмисли преразглеждане на забранителните мерки за такива посещения. Децата в миграционни ситуации не трябва да бъдат задържани, нито разделяни от родителите си, ако са придружени от такива.

9. **Предотвратят ареста или задържането на деца за нарушаване на държавните разпоредби и директиви, свързани с COVID-19, и да гарантират, че всяко дете, което е било арестувано или задържано е незабавно върнато на семейството си.**

10. Разпространяват точна информация за COVID-19 и как да се предотврати инфекция на език и във формат, който е подходящ и достъпен за всички деца, включително деца с увреждания, деца мигранти и деца с ограничен достъп до Интернет.

11. Осигуряват възможности детските гледни точки да бъдат чути и взети под внимание в процесите на вземане на решения за пандемията. Децата трябва да разбират какво се случва и да чувстват, че участват в решенията, които се правят в отговор на пандемията.